

Z A P I S N I K

10. seje Komisije za zgodovino požarnega varstva in gasilstva ter kulturne dediščine Gasilske zveze Slovenije (v nadaljevanju GZS), ki je bila v četrtek, 26. marca 2026, ob 10. uri v prostorih Gasilske zveze Slovenije, Tržaška cesta 221, 1000 Ljubljana.

PRISOTNI: Franc Bradeško, Dušan Štepec, Janez Fajfar, Janez Liponik, Jože Pezdirc, Marinka Cempre Turk, Rok Boltar

OSTALI PRISOTNI:

- Cerkenik Janko, predsednik GZS
- Strokovna služba GZS, Jerneja Jelovčan Koselj
- Strokovna služba GZS, Renata Ferk

Predlog dnevnega reda:

1. Pregled zapisnika 9. seje Komisije za zgodovino
2. Obravnava prejetega dopisa GZ Trebnje
3. Priprava posveta Vprašanja in izzivi varstva kulturne dediščine gasilstva v Sloveniji v 21. stoletju
4. Program usposabljanja za kronista
5. Evidentiranje zbirk/muzejskih predmetov
6. Monografija o gasilstvu
7. Razno

Ad 1.

Pregled zapisnika 9. seje Komisije za zgodovino

Sejo je z uvodnim pozdravom odprl predsednik Komisije za zgodovino požarnega varstva in gasilstva ter kulturne dediščine GZS, Franc Bradeško ter jo tudi vodil. Pozdravil je vse prisotne. Nato je predsedujoči predstavil predlog dnevnega reda, ki so ga vabljeni prejeli skupaj z vabilom in gradivi.

V razpravi je tovarišica Marinka opozorila na problem pomanjkljivega delovanja komisij na terenu. Izpostavila je, da obstaja očiten razkorak med posameznimi gasilskimi zvezami in društvi, saj nekatere komisije delujejo aktivno, druge pa formalno obstajajo, vendar ne izvajajo dejavnosti. Poudarila je potrebo po sistematičnem pristopu, ki bi vključeval ponovno aktiviranje zvez preko uradnega poziva ter podajanje konkretnih usmeritev za delo.

Izpostavila je tudi, da se na terenu srečuje z ljudmi, ki imajo interes za zgodovino, vendar nimajo zadostne podpore ali znanja, da bi svoje delo ustrezno razvijali. Predlagala je, da bi Gasilska zveza Slovenije ponovno aktivno pristopila k terenu in spodbudila pozitivne premike.

Predsednik Bradeško se je z navedenim strinjal in poudaril, da bo tematiko izpostavil na seji upravnega odbora. Razprava je tekla tudi o organizacijskih oblikah komisij, kjer je bilo ugotovljeno, da združevanje različnih komisij v eno telo pogosto ne prinaša rezultatov.

Dušana Štepec je opozoril, da komisije pogosto nimajo jasnih navodil za delo, kar povzroča negotovost in pasivnost. Jože Pezdirc pa je poudaril, da je napredek v veliki meri odvisen od podpore vodstva posamezne gasilske zveze.

Zapisnik 9. seje je bil na koncu soglasno potrjen z dopolnitvijo razprave.

Sklep 1:

Komisija potrdi zapisnik 9. seje z dopolnitvijo razprave o stanju komisij na terenu.

Sklep 2:

Pripravi se poziv gasilskim zvezam za aktivacijo komisij ter usmeritve za njihovo delovanje.

Ad 2.

Obravnava prejetega dopisa GZ Trebnje

Predsednik je predstavil prejeti dopis Gasilske zveze Trebnje in pojasnil, da zadeva ne vsebuje novih dejstev, ki bi upravičevala spremembo dosedanjega stališča. Poudaril je, da upravni odbor obravnava le utemeljene predloge sprememb, za katere morajo biti izpolnjeni formalni pogoji.

Marinka je dodatno opozorila na razlikovanje med različnimi tipi gasilskih zvez (okrajne, občinske), kar je pomembno pri obravnavi tovrstnih vlog.

Komisija je soglasno ocenila, da posebni sklepi niso potrebni, ter da se pripravi ustrezen obrazložen odgovor. Komisija pripravi obrazložen odgovor na dopis skladno z že sprejetimi stališči.

Ad 3.

Priprava posveta Vprašanja in izzivi varstva kulturne dediščine gasilstva v Sloveniji v 21. stoletju

Dušan Štepec je predstavil koncept posveta, ki se osredotoča na vprašanja varstva kulturne dediščine gasilstva. Posebej je izpostavil problematiko gasilskega muzeja v Metliki ter potrebo po širši razpravi o njegovi vlogi in prihodnosti.

V nadaljevanju je predsednik Bradeško opozoril na pomen nesnovne dediščine, ki pogosto ni ustrezno dokumentirana. Predstavil je predlog vključitve strokovnjakov z različnih področij, kot so restavracija, muzeologija in arhivistika.

Razprava je pokazala, da na terenu obstajajo številne težave, med drugim neustrezno hranjenje dokumentacije, pomanjkanje znanja o arhiviranju ter slaba dokumentiranost gasilskih domov. Ugotovljeno je bilo tudi, da društva različno pristopajo k urejanju zbirk.

Jerneja je potrdila ustreznost predlaganih predavateljev in poudarila pomen strokovnega pristopa. Predsednik Bradeško je izpostavil, da mora posvet poleg razprave prinesiti tudi konkretne zaključke in smernice za nadaljnje delo.

Komisija se je dogovorila, da se posvet izvede v maju 2026. Pripravi se čistopis koncepta, uradna vabila predavateljem ter časovni okvir izvedbe. Po posvetu se pripravijo pisni zaključki in strokovne smernice.

Sklep 3:

Komisija potrdi izvedbo posveta na temo varstva kulturne dediščine gasilstva 9. maj 2026 v dvorani Kulturnega doma Ig, Gasilska ulica 39, 1292 Ig.

Sklep 4:

Pripravi se čistopis programa posveta ter pošlje uradna vabila predavateljem z usmeritvami.

Sklep 5:

Po izvedbi posveta se pripravi pisni zaključek in strokovne smernice za nadaljnje delo na terenu.

Ad 4.

Program usposabljanja za kronista

Predsednik je predstavil program usposabljanja za kroniste, ki je bil pripravljen v sodelovanju z Jernejo in dr. Matejo Jemec Tomazin. Program je usmerjen predvsem v pravilno zapisovanje dogodkov ter ustrezno hranjenje dokumentacije.

Jerneja je pojasnila, da bo usposabljanje razdeljeno na več sklopov, saj vključuje tudi praktično delo. Udeleženci bodo pridobili konkretna znanja, ki jih bodo lahko uporabili v praksi.

Jože Pezdirc je opozoril na omejeno število udeležencev, vendar je bilo pojasnjeno, da gre za pilotni projekt, ki zahteva intenzivno delo in individualni pristop.

Komisija se je strinjala, da se program posreduje Komisiji za izobraževanje, kjer se bo nadalje razvijal.

Sklep 6:

Program usposabljanja za kronista se posreduje Komisiji za izobraževanje v nadaljnjo obravnavo in potrditev.

Sklep 7:

Usposabljanje se izvede kot pilotni projekt z omejenim številom udeležencev.

Ad 5.

Evidentiranje zbirk/muzejskih predmetov

Predstavljena je bila možnost evidentiranja muzejskih predmetov v programu Vulkan. Sistem omogoča vnos podatkov, fotografij in opisov ter izpis evidenc.

Razprava je pokazala, da gre za pomemben korak k sistematičnemu urejanju dediščine. Marinka je opozorila na potrebo po dodatnih podatkih, predvsem glede lokacije predmetov, ter na pomen podrobnejšega popisnega lista.

Poudarjena je bila tudi potreba po enotni terminologiji ter jasnih pravilih za vnos podatkov.

V popisni list se doda podatek kdo je podeljevalec in kdo prejemniki in na razpolago je še dovolj prostora za dodatne podatke. Pustijo pet mest za morebitni vpis dodatnih lastnosti.

Komisija se je dogovorila, da se vzpostavi testna verzija sistema, ki bo omogočila preverjanje in nadaljnje izboljšave.

Sklep 8:

Vzpostavi se testna verzija evidentiranja muzejskih predmetov v programu Vulkan.

Sklep 9:

Sistem se dopolni z manjkajočimi atributi (zlasti lokacija/nahajališče predmeta) ter enotno terminologijo.

Ad 6.

Monografija o gasilstvu

Predstavljena je bila ideja priprave monografije, ki bi zajemala predvsem sedanje stanje gasilstva, dopolnjeno z zgodovinskim pregledom.

Predvideno je sodelovanje različnih avtorjev, predvsem predstavnikov posameznih področij. Monografija bo zajemala organiziranost, operativno delovanje, kulturno dejavnost in mednarodno sodelovanje.

Cilj je, da monografija izide do leta 2028.

Sklep 10:

Komisija potrdi pripravo monografije o gasilstvu s poudarkom na prikazu obstoječega stanja.

Pripravi se predlog vsebinskega koncepta in seznam avtorjev.

7. Razno

Dne 25. 6. 2026 se pripravlja srečanje društev s starimi brizgalnami v Parku vojaške zgodovine. Preveri se možnost promocije gasilskega muzeja v obliki panoja ali promocijskega letaka.

V razpravi so bile izpostavljene dodatne teme, med drugim problem izginjanja kolarstva kot pomembne obrti, povezane z gasilsko dediščino. Govorili so tudi o pripravi razstav in promocijskih dejavnosti.

Predlagana je bila organizacija celodnevne seje komisije, ki bi omogočila poglobljeno delo in ogled primerov dobre prakse.

Komisija je predlog podprla.

Sklep 11:

Komisija podpira nadaljnje aktivnosti na področju varstva gasilske dediščine.

Predsednik se je zahvalil prisotnim za aktivno sodelovanje in zaključil sejo.

Seja se je zaključila ob 13. uri.

Zapisala:

Renata Ferk
Administrator

Predsednik komisije:
Bradeško Franc